

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvscvla Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis

Marca, Pierre de

Parisiis, 1681

Capvt XVI. Quid post Innocentium Papam egerit in eadem causa Zosimus
illius successor.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14704

C A P V T X V I.

*Quid post Innocentium Papam egerit in eadem
causa Zosimus illius successor.*

I. **D**A M N A T I O ab Innocentio irrogata Pelagium atque Cælestium commovit adeo ut ambo sedi apostolicæ facti sui rationem dare sategerint, Pelagius quidem scriptis ad Innocentium ex Palæstina literis, quæ successori ejus Zosimo traditæ sunt, Cælestius verò Romam adiit, Zosimoque se purgare voluit, libello de fide sua edito: cuius verba cùm veram fidem de gratia redolerent, non tam de dogmate quærendum videbatur quàm de Cælestii absolutione, qui præpropera & præfestinata cognitione ab Africanis Innocentio subrepentibus fervore fidei oppressus existimabatur à Zosimo, ut ipse testatur in epistola ad Africanos data. Non esse locum conjecturæ ait an bene sentiret Cælestius, cùm ejus verba manifesta extarent inserta gestis habitis in basilica sancti Clementis, ubi cognitio ea de re instituta est à Zosimo. Addit ab ipsis Africanis Episcopis in hac causa, quando præsens Cælestius Carthagine auditus est, nihil liquidò judicatum.

Quod autem attinet ad literas Erotis & Lazari, eas fidem non facere, quod absentibus adversis absentem fides adhiberi non debeat, tum etiam quod vix Cælestio cogniti, nullum de talibus contentionibus cum eo sermonem habuissent. Deinde quod eorum testimonium admitti non debeat qui ordinationibus inordinatis, clero & plebe contradicente, *cum alienigenæ intra Gallias sacerdotia vendicasent*, illis pulsi fuissent, & gradu atque communione à Zosimo summoti. Quare videri retorquendum in melius judicium. Attamen ne præcox & immaturum procederet, constituit ad Africanos gesta cum literis suis transmittere; præcipitque *intra secundum mensem aut venire* qui præsentem redarguant aliter sentire quam libellis & confessione contexuit, aut nihil, post hæc tam aperta & manifesta quæ protulit, dubii sanctitas vestra resedisse cognoscat.

II. Statim post datam priorem illam epistolam lectæ sunt Pelagii literæ coram Zosimo, quas ad decessorem illius Innocentium scripserat; quæ Praylii Episcopi Hierosolymitani, qui Ioannis successor erat, astipulatione nitebantur. Illis fidem absolutam de gratia sine fuko profiteri visus est, adeo ut miraretur Pontifex talem

virum infamari potuisse. Qua de re gra-
viùs cum Africanis secunda epistola ex-
postulat, & acriùs in accusatores Erotem
& Lazarum invehitur, velut in procellæ
istiūs auctores, & sacerdotiis suis multa-
tos, quibus propterea fides adhiberi non
debeat. Neque porrò credendum ado-
lescentibus Timasio & Iacobo, qui scripta
quædam velut Pelagii prodiderant. Præ-
stò esse reos sedi apostolicæ, abesse accu-
satores illos, imò verò nec præsentes fuil-
se quando judicium prius latum est. Ni-
hil agi nisi præsens reus præsentibus ac-
cusatoribus arguatur. mature agitanda esse
judicia. quam in rem multa congerit. Tan-
dém exemplaria scriptæ professionis quam
Pelagius miserat ad Africanos transmit-
tit, ut de absoluta ejus fide gaudium ca-
piant.

III. Vbi observanda sunt duo. Zo-
simum binis istis literis nullam & invali-
dam fuisse relationem Concilii Carthagi-
nensis ostendit, quia nimis præproperè
facta, reis nec præsentibus nec per scrip-
ta saltem auditis, absentibus accusato-
ribus, contra judiciorum ordinem; præ-
cipuè cùm adversùs personam accusato-
rum, scilicet Erotem & Lazarum, excipi
posset eos non esse admittendos ob cri-
mina perpetrata & gradus communionis.

que jacturam ; nec credendum duobus adolescentibus Iacobo & Timasio. qua relatione subversa , sequebatur Innocenti damnationem , quæ illi innixa erat , esse nullam ; licet de illa in Zosimi literis altum silentium. Quamvis nec cognitionis quoque ab Innocentiæ factæ vitium omnino dissimulet , quod constituit præcipuè in accusatorum absentia. Quò tendunt hæc verba : *Grave fuit Lazaro & Eroti litterarum suarum pedissequos esse. scilicet accedendo Romam aut Carthaginem. An nesciebant dilectionem vestram ad sedem apostolicam relaturam ? Huc certo calumniæ compendio navigassent. Vbi de episcopatu abdicando agitur , id est , de submovendis Erote & Lazaro , maria terraque lustrantur , nec ulla suffragia prætermittunt. Vbi verò innocentium fama percellitur , otiosi & delicati sive accusatores sive testes (In utroque enim fallentibus nomen infame est) in cubilibus & lectulis suis literis abutuntur , & totam Africam universumque tranquillum catholicæ serenitatis innubilant ad libidines suas ducæ pestes. Non erat tamen quòd tam graviter excandesceret Zosimus ob sententiæ invaliditatem. Duplex enim erat excommunicatio- nis genus ; alterum quod post interrogatio- nem reo legitimè convicto aut etiam confessio infligebatur , quo usus tandem*

ipse Zosimus , ut mox dicam , adversus Pelagium & Cælestium ; alterum quo reus probationibus pressus , communione sum movebatur donec innocentiam suam pur garet. Quo secundo genere usus est Innocentius adversus eosdem novatores. Quæ distinctio controversiam istam componit.

IV. Ceterum quod observandum se cundò dixeram positum est in expenden da Zosimi de Pelagio & Cælestio opinio nè , quos ille sanæ fidei & *absolutæ* , ut loquitur , esse putabat & injuriosè vexatos , cùm disertis verbis gratiæ adjutorium profiterentur , nondum deprehensa verbi pellum hominum astutia & nova gratiæ interpretatione , & adderent libellis suis , *si minus peritè aut parum cautè aliquid fori positum esset* , emendari cupere à Zosimo , qui *Petri fidem & sedem teneret* . quæ est ultima clausula professionis Pelagii .

V. Acceptis Pontificis literis , Africa ni Concilio cc x i v . Episcoporum apud Carthaginem coacto liberiùs conquisti sunt quòd eos homines tueretur qui se mel damnati non poterant judicium re stituere nisi disertissimè errores à se olim professos configerent . Implexas demum istius scenæ strophas aperiunt , & petitio nibus Cælestii atque Pelagii ad se millis respondent ; ut patet ex epistola sequente

Zosimi. Ex hac epistola, qua caremus, de-
sumpta sunt verba quæ Prosper citat ad-
versus collatorem: *Erraverunt ducenti qua-
tuordecim sacerdotes, qui in epistola quam suis
constitutionibus prætulerunt ita apostolicæ sedis
antistitem beatum Zosimum sunt allocuti: Con-
stituimus in Peligium atque Cœlestum per
venerabilem Innocentium de beatissimi Petri
sede prolatam manere sententiam, donec aper-
tissima confessione fateantur gratiam Dei per
Iesum Christum, non solum ad cognoscendam,
verum etiam ad faciendam justitiam, nos per
altus singulos adjuvare, ita ut sine illa nihil
veræ sanctæque pietatis habere, cogitare, di-
cere, agere valeamus.* Sanè Zosimus tantisper
quoque accensus est, ac si de aposto-
licæ sedis privilegio, quo ex divina pro-
missione & canonica auctoritate potiri se-
ait ut de illius sententia nullus retractare
possit, aliquo modo detraherent. Et tan-
dem docet epistola sua ad Aurelium & ce-
teros qui in Concilio Carthaginensi ad-
fuerant data se nihil immutasse, sed in eo-
dem statu reliquisse cuncta donec Africa-
norum literis in commune consuluisse:
quia, ut ait ille, *nunquam temerè quæ sunt
dù tractanda finiuntur, nec sine magna deli-
beratione statuendum est quod summo debet dis-
ceptari iudicio.*

VI. Ac certum quidem est ex Augu-

stino lib. 11. de peccato orig. cap. vii. Cælestium , licet falsis suggestionibus Pontifici obrepentem , nunquam excommunicatione solutum fuisse. Zosimus quip. pe consulere cum Africanis voluit ; non quasi nesciret quid fieri deberet ; sed pa- riter vobiscum voluimus , inquit , habere tra- tatum de illo qui apud vos , sicut ipsi per literas dicitis , fuerit accusatus , & ad nostram , qui se assereret innocentem , non refugiens ju- dicium , ex appellatione pristina venerit sedem , accusatores suos ultro deposcens , & quæ in se crimina per rumorem falsò dicebat esse illata condemnans.

VII. Africanorum literis , quibus ad- junctus erat libellus Paulini Diaconi ad- versus Cælestium olim oblatus , plenissi- mè instructus Pontifex , fraudem & im- posturam Pelagii atque Cælestii detexit. Quod probat insignis Facundi Hermia- nensis locus : *Invenient postremò beatum quo- que Zosimum apostolicæ sedis antistitem contra sancti Innocentii successoris sui sententiam , qui primus Pelagianam hæresim condemnavit , si- dem ipsius Pelagii ejusque complicis Cælestii , quem in Ecclesia Carthaginensi convictum at- que appellantem apostolicam sedem & ipse ge- stis discusserat , tamquam veram & catholicam iudantem , insuper etiam Africanos culpantem Episcopos quod ab illis hæretici crederentur ,*

Facund.
lib. 7. c. 3.

cam necdum ipsi Africanis Episcopis dolos eorum multò manifestius detegentibus, memoratos Pelagium & Cælestium putaret orthodoxos. Et tamen nec Athanasium nec Damasum nec illos Palæstinos Episcopos & Zosimum hæreticos credit Ecclesia, quia de hæreticis bene senserant, sed potius pro merito suæ fidei catholicos judicat & honorat; quoniam non debet criminis deputari simplicium non intellecta veritate malignorum.

VIII. Quare Zosimus, propalata sibi hæreticorum fraude, accersitum Cælestium, cùm se subtraheret examini, nolle que respondere Paulini libello, atque Pelagium ejusdem criminis reum decreto suo damnavit, teste Augustino libro secundo contra duas epistolas Pelagianorum cap. III. & IV. Id factum intervallo ipso quod est inter diem XXI. Martii anni CCCCXVIII. (qua data est epistola Zosimi ad Africanos) & diem XXIX. Aprilis, qua eadem epistola accepta est. Quod constat ex edicto Honorii adversus ambos lato pridie Kalendas Maias. Neque enim proscripti essent Principis decreto pendente cognitione de eorum fide apud Pontificem, sed post sententiam adversus eos à Zosimo decretam, cùm in his rerum articulis leges Principum non antecedant judicia ecclesiastica, sed subse-

Z

quantur, eaque munitant auctoritate pū-
blica, & pœnis legum reos coérceant.

I X. Interim Carthagine coactum est
aliud plenarium Concilium ducentorum
decem & septem Episcoporum ipsis Ka-
lendis Maiis, quod Zosimi literas, quas
acceperant tertio Kalendas Maias, per-
pendens, cùm in suspenso videret Cæ-
lestii causam privatam, ne publica & com-
munis, quæ universam Ecclesiam contin-
gebat, quia nondum fatis explicata fue-
rat, adversariorum cavillationibus in dif-
crimen adduci posset, constituit octo ca-
nones quibus fidem veram explicat & hæ-
resim robustè conficit. His constitutioni-
bus à se nunc editis Africani prætulerant
pistolam Concilii præcedentis, ut loquitur
Prosper, id est, ante aliquod tempus misse-
rant Romam; nunc autem synodalia decre-
ta seu canones octo à se editos in hoc Con-
cilio c c x v i i . Episcoporum ad Zosimum
dirigunt, quos ille anno eodem ccccxviii.
edicto generali probavit; sicque per uni-
versum orbem Christianum hæresis Pela-
giana damnata est. Hæc sunt ad eam rem
probandum verba Prosperi in chronicō
anno c c c x v i i l . *Concilio apud Cartha-
ginen habito ducentorum decem & septem Epis-
coporum, ad Pontificem Zosimum synodalia
decreta perlata sunt; quibus probatis, per to-*

rum mundum hæresis Pelagiana damnata est.

X. Hunc ergo ordinem secutus est Zosimus in cognitione ista. Libello Cælestii literisque Pelagii receptis, monuit Africanos per binas literas datas mense Octobris anni **ccccxvii**. ut mitterent aliquos intra secundum mensem qui reos istos peragerent. Annis sequentis exordio Concilium Carthagine cogitur **ccxi**. Episcoporum, quod amplissima epistola ad Zosimum scripta fraudes hæreticorum detegit. Eam se recepisse testatur Zosimus epistola quam dedit **xxi**. Martii anni **ccccxviiii**. ad Aurelium & ad ceteros qui affuerunt Concilio Carthaginensi. Vnde patet prius Concilium solutum fuisse. Postea detectis Pelagii & Cælestii do- lis, eos damnat tamquam de criminis fibi imposito convictos, & proscribi curat ab Honorio pridie Kalendas Maias.

XI. Celebratur aliud Carthagine Concilium plenarium **ccxvii**. Episcoporum Kalendis Maiis; quod antequam rescire potuisset Pelagii damnationem, octo capita constituit, quæ fangiendæ & stabiliendæ fidei causa mittit ad Zosimum. Ille vero ut reos damnaverat, ita causam ipsam & hæresim edicto generali configit epistola generali ad universos Episcopos data; quæ quidem non extat, sed laudatur a Cælestino

Z ij

Papa in epistola ad Gallos cap. viii. dicaturque *Papæ Zosimi regularis auctoritas ad totius orbis Episcopos*; eamque mox laudat cap. ix. qua probati sunt canones hujus synodi Carthaginensis, ut patet ex academ Cælestini epistola cap. iii. *Africanorum sententias suas fecerunt apostolici antifitites cum probarent.*

XII. Hujus decreti à Zosimo editi tempus incidit in annum cccc xviii. (ut patet ex chronicō Prosperi) post habitum Carthaginense Concilium. Quare non assentimur eruditissimo viro Petavio, qui decretum illud Zosimi ad Africanos prius delatum putat, eoque accepto Episcopos illos in Concilio Cathaginensi Kalendis Maiis eiusdem anni cccc xviii. Pelagianam hæresim octo canonibus editis anathemati subjecisse. Decretum generale Zosimi adversus Pelagianam hæresim editum est post receptos synodi Carthaginensis canones, ut disertè docet Prosper in chronicō. Sententia verò lata adversus nomen Pelagii & Cælestii antecedit Kalendas Maias anni cccc xviii. ut dixi. Hallucinatio itaque versatur in eo quod duo ista decreta, generale & privatum, inter se miscentur à viris doctissimis, quæ distingui oportet. Ceterum licet canones synodi Carthaginensis editi

sint ante Zosimi decretum in re aperta, de qua Romanæ Ecclesiæ eadem erat cum Africana sententia, & in qua definienda isthæc Innocentium sequi se profitebatur auctorem, attamen eorum capitum relatio ex more facta est ad Zosimum; ut apostolicæ sedis auctoritate accedente, quod erat limitibus Africæ circumscripsum, universæ Ecclesiæ per occidentem & orientem regula fieret ecclesiasticæ fidei. Huic Pontifici ea de re Afri Episcopi gratias egerunt literis suis quas ad eundem Zosimum scripserunt, ut patet ex Cælestino in epistola ad Gallos cap. v i i. Laudato enim ex Zosimi epistola regulari testimonio, addit: *Hunc autem sermonem sincerissimæ veritatis luce radiantem tanto Afri Episcopi honore venerati sunt ut ita ad eundem virum scriberent: Illud verò quod in literis quas in universas provincias curasti esse mittendas posuisti dicens &c.*

XIII. Quare ut initio hujus dissertationis excitata difficultas solvatur, certum est primam, quæ peremptoria fuit, & generalem hæresis Pelagianæ damnationem ab Innocentio profectam, quam deinde Zosimus decreto suo generali ad totius orbis Episcopos dato confirmavit, Vterque verò Pontificum relationibus Carthaginensium Conciliorum usus,

Z iij

*Auctoritates
de gratia
Dei c. 5.*

auctoritate Romanæ sedis negotium omnne constituit,

INTERPRETATIO CAPITIS

Clericus. 3. quæst. 4.

I. **V**Æ R U N T anxiè viri erudití quid significare velit Stephanus à Gratiano relatus cap. *Clericus. 3. q. 4.* cùm statuit clericum qui Episcopo suo insidiatus fuerit, à gradu removeri debere, & curiæ tradi servitum. Quidam corpus curialium intelligunt, cui clericus vilia ministeria obiturus addicatur. Quidam verò forum & curiam secularium judicam, quorum sententia debitam pœnam suscipiat; quemadmodum in eadem specie clerici suo Episcopo insidias molientis decrevit Pius Papa apud Gratianum cap. *Si quis sacerdotum. 11. q. 1.* Posteriores Pontifices horum decretorum verbis utentes, clericum tradi curiæ sic interpretati sunt ut de judicibus publicis & eorum curia, non autem de corpore curialium, intelligant. Sed non admunt scrupulum quem verba Stephani injiciunt, qui tradi curiæ servitum decernit. Quæ servitia, ut collegio curialium competere possint;